

Introducció

Miquel Àngel PRADILLA CARDONA
Coordinador de la Secció monogràfica

La disciplina sociolingüística ja té al voltant de mig segle de vida. I a casa nostra, amb un retard aproximat d'una dècada, ens ha acompanyat en uns moments especialment importants de la història social de la llengua catalana. Una època en què, si més no en una bona part del domini lingüístic, hi ha hagut la possibilitat de re-negociar la funcionalitat comunicativa a què tot un seguit de circumstàncies politico-socials adverses havia abocat.

Des de la seua constitució l'any 1974 arran del VIII Congrés Mundial de Sociologia de Toronto, l'antic Grup Català de Sociolingüística —actualment Societat Catalana de Sociolingüística— ha fet un seguiment actiu de l'esdevenidor de la disciplina. I la revista de la Societat, *Treballs de Sociolingüística Catalana* (TSC), des de l'aparició del seu primer número l'any 1977, ha donat testimoni de les inquietuds intel·lectuals d'una nòmina important d'autors. Hom podria dir, sense risc d'equivocar-se, que una part substancial de la història de la tradició sociolingüística catalana coincideix amb la història de la Societat Catalana de Sociolingüística. Un relat que es pot resseguir tot revisant els índexs de l'anuari de l'associació, on els interessos de cada moment es visualitzen diàfanament.

Superats els trenta-cinc anys de la data fundacional de la SOCS, el Comitè de Redacció de TSC ha proposat elaborar un número monogràfic que avalue l'estat de la disciplina. La comesa, doncs, pretén donar compte, de manera sumària, dels grans vèrtexs en què s'ha manifestat l'estudi de la relació entre llengua i societat en la comunitat lingüística catalana, la recepció que s'ha fet dels plantejaments internacionals i l'adaptació domèstica. D'altra banda, ha estat voluntat del coordinador del volum evitar que els diferents articles esdevinguen un inventari de recerques, tot i que la recerca fonamental hi és referenciada. Així, s'ha demanat als diferents autors dels capítols una reflexió sobre les grans línies teoricometodològiques presents en la parcel·la teòrica encomanada i una valoració propositiva.

És un lloc comú entre els analistes la dificultat d'establir uns límits precisos per a la sociolingüística, una proposta d'estudi, de vegades massa nebulosa, de la interacció de la llengua i la societat. Cada tradició ha interpretat la interacció esmentada amb plantejaments específics. La nostra, per exemple, ha apostat per una visió integradora

de tot un seguit de treballs que arriben des d'àmbits temàtics diversos (economia, dret, ciència política, comunicació, ecologia, variació lingüística, antropologia, etc.).

Val a dir, tanmateix, que el biaix sociològic és força evident. Efectivament, destaca una orientació marcadament sociològica al servei de la interpretació i posterior subversió de l'*status quo* de subordinació en què s'ha vist immersa la llengua catalana. Així, un gruix de la recerca sociolingüística a casa nostra forma part d'aquella *sociolingüística de la societat* de què parlava Fasold (*The sociolinguistics of society*, 1984). Es tracta d'una sociolingüística socialment orientada on la planificació lingüística (en els àmbits de la demolingüística, l'ensenyament i el dret) té un protagonisme especial. Una sociolingüística, en definitiva, que vol donar resposta a un conjunt d'avatars que problematitzen el funcionament de la llengua catalana en el seu ecosistema comunicatiu històric.

Els autors dels diferents capítols, reconeguts especialistes en la matèria avaluada, ens han ofert mirades complementàries que ens permetran avançar cap a una anàlisi de conjunt, una tasca peremptòria en el marc d'un horitzó finalista de cohesió interna i de projecció internacional de la recerca sociolingüística sobre la llengua catalana.